

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Turistične zanimivosti brez cene

Nasi ljudje, ki so se mudili v tujini, vedo o svojih popotnih vti-
stih povedati marsikaj zanimivega.
Ti vtisi ntegnejo biti še posebno
zanimivi, če jih gledamo z očmi
turista.

V nekaterih državah, predvsem v
tistih, kjer pomeni turizem po-
membno postavko v narodnem go-
spodarstvu, so pri iskanju najrazlič-
nejših virov dohodkov, ki jih pri-
našajo turisti, silno prožni. Tu ne
zgolj za računavanje hotel-
skih, gostinskih in podobnih uslu-
g, presenetljivo spretnostjo znajo
spraviti v denar še kaj drugega.
Zelo donosen vir dohodkov od tu-
rizma predstavljajo razne ostaline
materiale in duhovne kulture ter
podobne zanimivosti (muzeji, stari
gradovi in drugi kulturnozgodovini-
ski objekti). Skratka: turisti naj
plačujejo tudi gledanje! Ustavimo
se pri konkretnem primeru: za
obisk Eiflovega stolpa so pred časom
turisti, ki si je hotel ogledati
Pariz tudi iz prične perspektive, za-
računali kar 600 starih frankov, za
obisk Slavoloka zmage pa nekaj
manj. Prav tako visoka je tudi
vstopnina za ogled raznih muzejev
itd. Pri računavanju teh prištovi-
lin pa gredo še dlje. Če ima obiš-
kovelec s seboj fotografski aparat,
mu zaračunajo še tega. Ta dajatev
ni posebno visoka, vendar —
učer ni posebno visoka, vendar —
dajatev je, in danes skoraj ni turis-
ta, ki bi krožil okrog najrazličnej-
ših turističnih mikrovostij brez foto-
grafske kamere.

O teh pojavih sem začel razmiš-
ljati ondan, ko sem obiskal bleiški
grad. Da predstavlja pravo turis-
tično atrakcijo, menda ni treba
posebej poudarjati. — Ko sem vstopi-
nil skozi vhod na spodnje grajsko
dvorišče, sem naletel na človeka, ki
me pobiral vstopnino. To me prav
zares ni presenetilo. Skoraj vzgrogil
pa sem se nad samo vstopnino.
Ogled gradu velja le 30 dinarjev,
medtem ko sem za obisk zanimive-
ga muzeja plačal le 20 din. Torej
za ogled gradu s čudovito arhi-
tekturo, in za še čudovitejši raz-
red, ki zlepa ne nade primeru,
sem odvil le 50 dinarjev. Tej
vstopnini se nisem čudil samo jaz,
ob njej so zmagovali z glavami tu-
riščarji in drugi obiskovalci gradu. Konec
koncu predstavljala grad in raz-
red pravo turistično atrakcijo, ki
je ne vidimo vsak dan. Čemu to-
rej podarjati stvari, katere bi turis-
ti v inozemstvu drago prodajal.
Mar ne bi kazalo vstopnino za
obisk bleiškega gradu zvišati? Do-
mači turisti naj bi plačali za ogled
gradu (vključno z muzejem) 100
dinarjev, tujci pa 150 ali 200 di-
narjev. Prepričan sem, da se ne bi
ničje zmedel, če: vstopnina je
precizokala Čemu ne bi v tem pri-
meru posnemali inozemskih turistič-
nih načel, saj imava neprimerno bo-
gatoje izkušnje od nast — Pri sku-
pinskih obiskih — in to milijeni
predvsem šolski in leti in ekskurzije
— pa bi seveda kazalo uvesti zni-
žano vstopnino.

To velja tudi za ostale turistične
zanimivosti (teh na Gorenjskem za-
res ne manjka!), katerih še ne brem-
niti vstopnina, in za stvari, kjer
sicer pobirajo prispevek, pa je ta
silno skromen.

S. S.

PRED KRAJEVNIM PRAZNIKOM V OREHKU IN NA DRULOVKI

Med mestom in vasjo

PRVO PRAZNOVANJE — PRED 20. LETI IN DANES — MEŠČANI BREZ MESTA

Orehek in Drulovka, naselja na skrajnem robu Kranja, bosta prihodnje nedeljo svečano okrašeni. Tamkajšnji prebivalci bodo prvič praznovali svoj krajevni praznik.

Praznovanje, ki ga pripravljata krajevni odbor v sodelovanju s krajevnima organizacijama Zveze borcev in SZDL in aktivoma ZKS in LMS se bo pričelo ob 9. uri dopoldne, ko bo prva slavnostna seja krajevnega odbora. Uro pozneje bo na mladinskem igrišču v Orehku veliko zborovanje. Bogat kulturni program za to priložnost pripravljata godba na pihala in DFD Svoboda iz Kranja. Krajevna organizacija Zveze borcev bo tedaj razvila svoj praper, nato pa bodo položili venec pri spominski plošči Filipa Dolence in tako počastili spomin znanega aktivista in prvoborca. Po zaključku zborovanja bo v gozdličku nad Savo priletno tovariško srečanje; domačini že pripravljajo za goste vrsto veselih presenečenj.

MED VOJNO...

Menda drži, da ima vsak »zakaj«
tudi svoj »zato«. In ker bo-
ste mogoče vprašali, zakaj so si
izbrali za praznik prav 20. avgust,
naj povem, da zato, ker... Am-
pak, v enem stavku res ne mo-
rem.

Pred dobrim dvajsetimi leti,
maja 1941. leta, se je zadrževal na
Gorenjskem Franc Leskošek. S
tremi tovariši je prišel tudi v Ore-
hek in se sestal z manjšo sku-
pino tamkajšnjih aktivistov. Po-
zanimal se je, če so že kaj pri-
pravili za boj proti okupatorju in
jim dal obširna navodila. Le ne-
kaj mesecev po tem nastanku, av-
gusta istega leta je bil na Oreh-
ku usnanovni sestanek krajevnega
odbora Osvobodilne fronte. Nje-
govi člani so bili že pripravljani
na vrsto nalog. Pridobivali so
ljudi za osvobodilno gibanje,
vzdrževali zvezo s partizani, orga-
nizirali zbiranje in pošiljanje hra-
ne, obleke in municije za parti-
zane, zasledovali izdajalce in ope-
zarjali nanje itd. Da je bilo delo
tega odbora zares uspešno, so
kmalu po njegovi ustanovitvi za-
čeli dokazovati Mevlini odhodi
v partizane in živahna proti okupa-
torska dejavnost v samem nase-
lju. Mnogi terenski delavci, ki so
jih okupatorji izstrelili, so mora-
li v izgnanstvo v Srbijo, v taboriš-
če na Rib in v druga zloglasna
koncentracijska taborišča. Marsi-
kateri izmed njih se ni vrnil.
Dvajsetletje imen vsebuje se-
znam padlih v boju in umrlih v
taboriščih. Velik, prevelik davek
za svobodo, vendar v čast takrat
majhnemu naselju in njegovim
prebivalcem.

...IN DANES

Aktivisti ki so se na ta ali oni
način udeležili borbe proti oku-
patorju, so se po zmagi spoprijeli
z novimi nalogami. Tako so med
drugim pred dvema letoma do-
segli, da so v naselje napeljali
vodovod. Preteklo leto so izvolili
prvi krajevni odbor, ki sprati re-
šuje vse važnejše probleme in
zbrali mladince v mladinskem ak-
tivu. V okviru le-tega je začel
tudi športni aktiv. S prostovoljnim
delom so tamkajšnji prebivalci že
uredili dober del športnega
igrišča, nekatere stvari pa bodo

še uredili. Pred časom so pro-
uredili prostor za restavracije, v ka-
terem je tudi knjižnica. Radi bi
nakupili še več knjig in naročili
časopise in revije ter zbrali denar
za televizor. Tako bi ta družbeni
prostor lahko postal priljubljeno
mešča za shajanje tamkajšnjih
prebivalcev.

Vendar imajo vsi tisti, ki želijo
odpraviti to ali ono nepravil-
nost ali pomanjkljivost v Orehku
in Drulovki, veliko težav. Vzrok:
naselji ležita čprav sodita v okvir

mesta Kranja, tako daleč, da sta
dobesedno pred tablo, ki označuje
začetek mesta. Takde neopredel-
jen položaj med mestom in vasjo
pa ni nikoli preveč dober. Od
mesta imajo le imenovanje ceste
in eno trgovino, vsi tiste potrebe,
ki ostanejo neresene, pa sodijo k
majhnim vaškim naseljem. Tako
se na Orehku lahko »ponašajo«
z edino večjo neasfaltirano mestno
cesto v Kranju. Prah, ki se v teh
dneh dviga za avtomobili, nase-
lje dobesečno skriva pod seboj.
Obljubam, ki so napovedovale as-
faltiranje za letoš, so slepo ver-
jeli, toda sedaj spet kaže, da ne
bo nič.

Potrebovali bi trgovski center,
kaj nimajo niti mlekarne, niti
mornice, niti trgovine s sadjem in
zelenjavo. Radi bi imeli prostor
za družbene prireditve. Družbene
organizacije v Orehku in Drulov-
ki so dokaj aktivne, vendar nji-
hovo delo močno ovira pomanj-
kanje prostorov. Solarji iz ome-
njenih naselij (ki imata blizu 1500
prebivalcev) hodijo v solo v Stra-
šiče, od katere so oddaljeni 3 do
7 km. Na poti v solo morajo pre-
skočiti prometne ceste, kar je bilo

vzrok že dvema prometnima ne-
srečama.

Se bi lahko naštevati njihove
želje in potrebe, ostanimo pri naj-
večjih z željo, da mesto ne bi

pozabljalo na skrajno predmestje
in tako tamkajšnjim prebivalcem
ne dajalo priložnosti za mišljenje,
da so zapostavljeni.

S. M.

Stanovanjska gradnja v Kranju dobro napreduje.

Nevšečnosti na Planini

PREBIVALCI SE SPRAŠUJEJO, KAKO UREDITI NASELJE?

Spomladi 1949. leta so začeli z
gradnjo naselja Planina — Iskrini
bloki v Kranju. Stanovalci — ve-
činoma delavci iz Iskre — so bili
v začetku zelo prizadeti in so
opravili veliko udarniških ur za
ureditve terena. Po dograditvi
stanovanjskih blokov je bilo nase-
lje v velikem neredu. Med
zgradbami so ležali kupi zemlje,
ceste sploh ni bilo, povozil samo
blato in kamenje. Že v začetku je
bila napravljena osnovna napaka;
ker ni bila sklenjena pogodba
med graditelji blokov in vestitor-
jem o ureditvi okolice stanovanj-
blokov. Zato je bila ureditev oko-

lice stanovanjskih blokov repu-
šena samim stanovalcem.

Razen tega so se pokazale še
razne druge nevshečnosti v naselju.
Večkrat je zmanjkalo električne-
ga toka, kanalizacija naselja sploh
ni bila priključena na kanaliza-
cijo Mlekarne v Cirkah. Zato je
obstajala velika nevarnost oku-
be, ker začasno napravljena spoj-
na jama sploh ni mogla sprejeti
vseh fekalij. Težav je bilo torej
dovolj. Organizacija SZDL na
tem terenu je imela vseskozi pol-
ne roke dela, kajti vse to urediti
brez finančnih sredstev, ni bilo
enostavno.

O ureditvi naselja na Planini
so pogosto razpravljali tudi na
zbirah volivcev. Stanovalci so si
želeli za svoje najmlajše otroško
igrišče itd., toda udarnikov je bi-
lo vedno manj, dela pa so se kar
naprej kopičila. Tovarna Iskra je
pomagala, da so zgradili trans-
formatorsko postajo, občina je
uredila kanalizacijo in drugo. Ra-
zen tega je tovarna Iskra pomaga-
la pri ureditvi otroškega igri-
šča, da se niso otroci več potikali
po drugih naseljih. Prav gotovo
bi morali potem odrasli za to
otroško igrišče skrbeti in se hkrati
zavedati, da je vrtljak za otro-

ke in ne za odrasle. Toda »odrasli
otroci«
niso imeli nobenega
usmiljenja do vrtljaka. Polomili
so vse, kar se je dalo. Ljudje ni-
so bili zato, da bi ohranili tisto,
kar so naredili. Nastal je problem,
kdo bo pazil na nasade in na
otroško igrišče. Menili so sil bi
bilo res potrebno zaposliti hono-
rarnega paznika in podobno.

Omenimo naj še to, da je to-
varna Iskra hotela pomagati v
prevozu materiala za ceste, toda
ljudi ni bilo, da bi pomagali pri
delu.

Tako je prišlo do žolčnih raz-
prav na zbirah volivcev. Zapišu-
ke so pošiljali na Občinski ljud-
ski odbor, vendar je teren danes
še vedno takšen kot je bil pred
desetimi leti. Dodelili so sicer ne-
kaj milijonov za ureditev naselja
na Planini, prav tako so priprav-
ljali načrte, toda ko je prišel čas
za delo, ni bilo ne načrtov ne de-
narja. Prebivalci s Planine so se
razburjali. Občina jim je odgovo-
rila, da so dali sredstva na razpo-
lago, ker pa jih niso pravočasno
izkoristili, so jih porabili za dru-
ge namene. Zaradi tega so občni
zbiri in zbiri volivcev postajali
vse manj obiskovani.

Sejda je organizacija SZDL
na Planini pred resnim po-
lemon: Kako urediti naselje, kako
rešiti problem prostorov za druž-
bene organizacije? Morda je kri-
va tudi osnovna organizacija, ker
je zahtevala preveč stvari neme-
krat, na razpolago pa ni bilo
vedno dovolj sredstev. Če bi se
reševali vsi problemi postopoma,
bi jih bilo verjetno danes precej
manj.

Z. D. — M. Z.

Živahno delo kranjskega kluba gospodarstvenikov

Klub gospodarstvenikov v Kra-
nju združuje danes že 64 gospo-
darskih organizacij in ustanov. Po
podatkih jih je polovica iz Kra-
nja, ostali člani pa so iz drugih
krajev Gorenjske. Razen gospo-
darstvenikov so v klub vključena
tudi društva inženirjev in tehni-
kov, ekonomistov ter pravnikov in
knjigovodij iz Kranja.

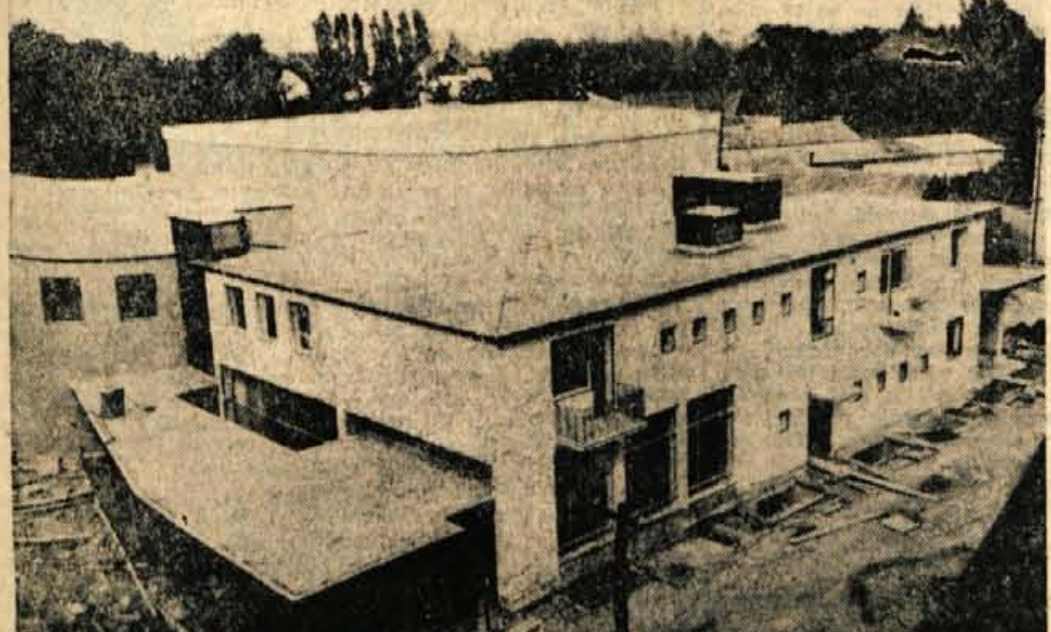
V pretekli sezoni je kranjski
Klub gospodarstvenikov pripravil
okoli 30 predavanj in posvetovanj
o najrazličnejših aktualnih gospo-
darskih in drugih problemih. Vsa
predavanja in svetovanja so bila
izredno dobro obiskana. Se več:
za kranjske gospodarstvenike je
klub organiziral tudi tečaje za tu-
je jezike po skrajšani učni meto-
di. V zadnjem času je prišlo tudi
do postrejšega klubskega življe-
nja. V okusno urejeni sobi z bli-
jejem se vsak večer sestajajo

kranjski gospodarstveniki na de-
batne večere. Povedali so nam, da
bodo tod prirejali tudi razne dru-
žabne večere in čajanke.

Razen številnih domačih časopi-
sov imajo naročeno še pet doma-
čih in 10 inozemskih revij.

Tudi za prihodnost ima kranjski
Klub gospodarstvenikov lepe na-
črte. V prihodnji sezoni bo orga-
niziral še več predavanj, posveto-
vanj, diskusijskih sestankov o raz-
nih gospodarskih in komunalnih
problemih.

— 6 —

Kranjčani se sprašujejo, kaj bo otvoritev nove kinematografske dvorane in kje je vzrok, da je še
niso odprli. O tem smo se pozanimali na upravi kinematografskega podjetja, kjer so nam povedali,
da zavlačujejo z otvoritvijo nove kinodvorane zaradi tega, ker še niso gotova vsa obrtniška dela.
Menda, če bo šlo vse po sreči, bo otvoritev nove dvorane v soboto, 19. avgusta.
Prva predstava v novi kinodvorani bo svečana premiera najboljšega domačega filma »Balada o tro-
benti in oblaku«. Kot so nam še povedali na upravi kina, se bodo svečane premiere udeležili režiser
filma France Štiglic, igralec Lojze Potokar, Angelca Hlebec, Branko Miklavc, Marija Lojč ter kompo-
zist Srbotinjak.

OBRAZI IN POJAVI

Nekega dopoldneva je stopil v
pisarno po delovno knjižico. Ra-
bil jo je za ureditev nekaterih
dokumentov na socialnem zavo-
rovanju. V uradu so pač mislili,
da je prišel zavoljo tega, ker bo
knjižico dvignil in odšel iz pod-
jetja. Na njegovo prošnjo so mu
nevljudno povedali, da so vsi

Vljudnost na ekonomski osnovi

Mate je šel toliko let, kolikor
jih imajo navadno ljudje, ki od-
hajajo v pokoj; pa tudi službenih
let je imel zadosti. Vsa leta po
osvoboditvi je delal v nekem
podjetju na Gorenjskem, ki se je
v zadnjem času združilo z neka-
terimi podjetji, v veliko gospo-
darsko organizacijo.

glavno administracijo prenesli v
centralno podjetje in, če pač želi
delovno knjižico, naj si jo tam
tudi poišče. Mate je kaj kmalu
opazil, kam pes tace molli. (Ne
maram natolecavati, vendar je to-
krat tace molle šef in ne pes, si-
cer pa...) Malce okorno je na
vse to pripomnil, da je to podjet-
je daleč in da zaenkrat še ne mi-
sli zapustiti podjetja.

smehljajo in pripomnil:
»O, če je tako, potem bomo na-
še sami uredili. Jutri zjutraj, ka-
kor vedno, odhaja naš kurir in
mu ne bo težko poprositi, če za
knjižico v centralnem podjetju.«
Čudno, kajne! Se vam ne zdi?
In to je toliko bolj čudno — ker
se je zgodilo pri nas. S tem, da
se povsod prizadevamo gospo-
dariti ekonomsko, se je bač mudi
vljudnost skomercializirala. Če
torej ostanete... toliko in toliko
dni... smo pripravljani... toli-
ko in toliko dni deliti prijaznost
z vami. Tistih petnajst, šestnajst
let za nazaj, ki jih je Mate v
podjetju pregaral, ni bilo nič. Vse
to je zgubilo ob tem, da bi svri-
čo zadostnega številca let odšel iz
podjetja, svoji smisel! Moral bi ob
tudi obrazih sam po knjižico,
čeprav bi prav gotovo taka majh-
na vljudnost, ki pravzaprav ni
vljudnost, temveč je pravičen od-
nos do človeka, človeku, ki od-
haja po toliko letih dobro dela...
In marsikje se tako poslavljajo
delavci od podjetja.

J. K.

PRENOS RANJENCEV

Mnogi borci Prešernove brigade in drugih partizanskih enot se spominjajo, kako so pred 17 leti nosili ranjence preko Krassa proti Kočevju. Bilo je na današnji dan - 16. avgusta 1944, ko je Prešernova brigada izročila na dolgo pot iz Otiče. Tam so bili zbrali mnogo ranjencev in bolnikov iz raznih partizanskih bolnišnic, da bi jih spremlili do osvobojenega ozemlja na Kočevskem, od koder bi jih prepeljali z letali v Italijansko mesto Bari. Na pot z ranjenci sta šli tudi Gradnikova in Volkova brigada - celotna XXXI. divizija. Z ranjenci so se prebijali mimo Postojne, čez Pivko in preko železniške proge do Loza. Dosegli so območje VII. korpusa. Tam jih je pričakal komandant Glavnega štaba NOV in PO Slovenije Franc Rozman - Stane. Med borci brigade je našel precej starih borbovcev in zmanih tovarišev. Zatem so našli borec nositi in voziti ranjence naprej preko Cebra in jih končno v kočevskih gozdovih oddali drugim enotam v skrb.

To je bila zelo težavna in hkrati zelo humana akcija partizanskih enot. Večina borbov je bila kot zaščitna dolga kolona, tako da je bila pot zelo dobro zavarovana in pripravljena.

Vse brigade XXXI. divizije so se potem vrstile na Primorsko. Konec avgusta so bile že na območju IX. korpusa. Njihovo aktivnost je sovražnik kaj kmalu spet občutil. Med prvimi akcijami po vrnitvi s Kočevskega so 1. septembra razbili in uničili belogardistično postojanko na Črnem Vrh nad Idrijo. Ta dogodek, v katerem je sodelovala tudi Prešernova brigada, je imel v tem delu Primorske prav tak odmev kot uničenje belogardističnega gnezda na Turjaku leto prej. Prešernova brigada je sodelovala tudi tam.

PRVIČ V BEOGRADU

Avgrusta 1945. leta je bilo v Beogradu III. zasedanje AVNOJ, ki se je č. tem dogodku razširil in predstavljal Začasno ljudsko skupščino. V tem pogledu je bilo to prvo zasedanje skupščine v našem glavnem mestu Beogradu.

Pa napetih, ki so bili sprejeti na konferenci na Jalti. Je bil AVNOJ dopolnjen s člani zadnje, redno izvoljene ljudske skupščine iz 1938. leta. Seveda samo s takimi

ZUDELILIMO...

- Na obeh kranjskih bencinskih črpalkah smo se pozanimali za število motornih vozil, ki se dnevno ustavijo pri njih in vzamejo gorivo: «Agroservis» na Ljubljanski cesti postreže okoli 500 motornim vozilom dnevno, medtem ko «Petrol» na Zlatem polju postreže dnevno približno 1000 vozilom.

- «Kranjčani imajo radi cvetje», je povedala prodajalka v cvetličarni «Rožmarin». Dnevno prodajo okoli 400 cvetja, ob praznikih pa tudi do 1000. Kupci so v glavnem ženske...

- Goetišče na Smarjetni gori se ne more pohvaliti z obiskom med poletnimi meseci. Pravijo, da je vsako leto tako: spomladi in jeseni pa se obisk neprimerno poveča.

Tale kup kamenja nam res ne obeta nič posebnega, še najmanj pa bi se ob pogledu nanj lahko nadejali, da bo že letos tu stala pokrita tržnica. Vendar so natančno na Zavodu za komunalno izgradnjo pri Obl. G. Kranj povedali, da bo gradbeno podjetje Projekt Kranj že prihodnji teden pričelo z gradnjo tržnice, ki naj bi bila usposobljena že do letošnje jeseni. Zunanji tržni prostori pa naj bi bili urejeni do 1. maja 1952.

Ljudje in dogodki

SOD S SMODNIKOM

Neki ameriški general je prebrskal: če se bo tretja svetovna vojna kdaj začela, sem prepričan, da se bo začela v Berlinu. Drugi napovedovalci so šli v svojih napovedih skoraj po isti poti in v politični krizi okrog Berlina vidijo novi Sarajevo. Podobnih pesimističnih gledanj je v svetu vedno več in z vsakim dnevom dobivajo nove pristaše. Svet že vrsto let ni bil tako na robu vojne kot prav v sedanjem paradoksalnem političnem položaju, ki lahko pripelje obstoj človeštva do nesmiselnosti. Medtem ko je človek zmogel 17-krat obkrožiti zemeljski planet in se varno spustiti nanj, lahko raketni naboji uničijo bistvo življenja na zemlji. Državniki v svoji nepopustljivosti, zanešeni z močjo svojega orožja, vztrajajo pri svojih politični trmi, da bi izšli prednosti in drug drugega prestrašili, da bi končno popustili v osnovnih izhodih.

vašo deželo v prah in pepel, izbrisali vas bomo iz zemeljske površine kot komarje! Beseda vojna je v slovarju diplomatije bolj pogosta kot kdajkoli v preteklosti. Sredi takšnega mednarodnega razpoloženja postajajo Brandemburška vrata važen povod za medsebojne obtožbe, kjer si politiki z Vzhoda in Zahoda iščejo snovi za svoje politične zahteve in izsiljevanja. Berlinska kriza se je v teh dneh ponovno zaostri. Na priporočilo držav članic Varšavskega pakta je vzhodnonemška vlada izdala ukaz, da zapre meje med vzhodnimi in zahodnimi predeli mesta Berlina. Raven tega so prepovedali, da bi ljudje iz vzhodnega dela mesta odhajali še naprej na delo v Zahodni Berlin. Tako se je pod izgovorom, da zahodne države z zlorabo obmejnega prometa izpodkopa-važno gospodarstvo Vzhodne Nemčije, položaj močno poslabšal. Vzdrževalci Brandemburških vrat so potegnili bodoče žlece, ki naravno kaže, da se tukaj v glavnem mestu tretjega Reicha, silikata dva tabora, ki drug drugemu pretita s uničenjem. Ta nepričakovani korak je

dvignil val prigovorov na Zahodu. Pokazalo se je, da sedanje mere pač ne morejo koristno vplivati na ublažitev že tako zaostrenih gledišč v pogledu berlinske krize. Hladna vojna okoli Berlina se je zaostri do skrajnosti. Treznega razmišljanja je vedno manj. Hruščev je prejšnji teden nedvomno povedal, da je pripravljen za vsako ceno skleniti mirovno pogodbo z obema Nemčijama, če pa Zahod na to ne bo pristal, pa separatni mir z Vzhodno Nemčijo. Nekaj pred tem je Kennedy zahteval od Kongresa dodatna sredstva za oborožitev in vpoklical v vojsko prve rezerviste. Zahodni ministri so se sestali v Parizu, da bi skupaj razpravljali o položaju. Pričakovanja, da bodo v mestu na Sejni našli neki konstruktivni predlog, se niso uresničili. In rezultat takšne politike je, da eni in drugi ostajajo pri svojih stališčih. Prilike za kompromis in takšnih razmerah kratkoma ni. Sredi ostrih besed med govorniki državnikov, ki jih je v zadnjem času precej, se tu in tam sliši kakšen predlog o »potrebi pogajanj« in »razgovorov za zeleno mizo«. Tako sredi najbolj

bojevitih vzklikov ališimo kakšno trezno misel, ki daje nekaj upov, da se bodo vroče glave v medsebojnih obračunih ohladile pred mikrofoni radijskih postaj in da do pretekunje z orožjem ne bo prišlo. Medtem se vsa prizadevanja, da bi na miren način rešili berlinski spor zaustavijo pred vprašanjem, kdo naj bi prevzel tulinčivo, da pride do razgovorov. Ta na videz zelo nepomembna stvar postaja pomembna in glavni kamen sploške. Zahodni diplomati govorijo, da imajo v tem pogledu neke ideje, ki pa jih ne morejo uresničiti, ker je treba pomagati Adenauerju pri volitvah. Na zapadu izgleda v tem trenutku važnejše, da se prepričajo, kdo si je izmislil besedo »hladna vojna«. Ali Rusi pred trindvajsetimi leti s svojo blokado Berlina, ki se je končala brezuspešno, ali Zahod, ki je za takšno politiko iznašel samo primerno besedo, ki je tej politiki ustrezala. Vse podobne primerjave ne morejo zabrisati splošnega vtisa, da je Berlin mesto, ki lahko razplamdi vojne strasti. To pa bi utegnlo biti precej nevarno.

Proslava PTT delavcev ob 20-letnici vstaje

V Crnomlju bo 19. in 20. avgusta zbor PTT delavcev Slovenije, združen z otvoritvijo prvega novega poštnega postopja na Dolenjskem. Crnomelj - središče Bele krajine, v katerem je bilo zgodovinsko I. zasedanje SNOS, bo sprejel 19. in 20. avgusta poštno, telegrafsko in telefonske delavce iz vseh krajev Slovenije, da skupno z bivšimi borci aktivisti in interniranci ter prebivalstvom Bele krajine proslavi 20. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov.

Ze dolgo je tega, kar cerkveni zid v Kranju nudi zavetje vsem listim branjevkam in branjevcem, ki prodajajo tudi takrat, ko ni tržnega dne. Res, da se ne pritožujejo, le takrat, kadar dežuje in sedaj, ko jim hočejo ose pojesti vse sadje, žalostno pogledujejo proti zidu, za katerim bo stala nova tržnica

Ze 12. avgusta sta se podali na pot 2 planinski skupini PTT društva Ljubljane in Maribora po znanih slovenskih vrhovih in partizanskih poteh k osrčju Bele krajine. V soboto 19. avgusta bo skupina ptt delavcev - bivših borbov, ki so bili v priznanju enotah na Dolenjskem potovila preko Dolenjskih topic. Ostali delavci, bivši borci in aktivisti in interniranci se bodo pripeljali v Crnomelj s posebnim vlakom in z avtobusi.

Glavna slovesnost bo v nedeljo ob 10. uri zjutraj takoj po prihodu posebnega vlaka iz Ljubljane in Maribora. Pred novim poštnim postopjem bo veliko slavnostno zborovanje katerega se bo udeležilo okrog 2000 ptt delavcev in številni prebivalci Bele krajine. Ob tej priložnosti bo tudi otvoritev prvega poštnega postopja na Dolenjskem in v njem otvoritev razstave. Zborovanje bodo še popestrili vokalni in instrumentalni koncerti PTT zborov in godb, popoldan pa bodo tudi prijateljski športni dvoboji poštnega športnega društva iz Ljubljane z domačimi. Na griču pa bo oba večera ljudsko rajanje.

Oba slavnostna dneva bodo vse pošiljke zignesane v Crnomlju s posebnim priložnostnim poštnim žigom, izdani bodo posebni pisemski ovitki, spominske značke in slavnostna številka PTT zbornika posevečena partizanskim spominom.

NOVA BENCINSKA ČRPALKA V KAMNIKU

Nova bencinska črpalka je v Kamniku že zelo nujno potrebna, saj bencin in druge naftine derivate prodajajo v Kamniku na zelo zastaral način, pa tudi prostor je skrajno neprimeren. Ze lani so se pripravljali na gradnjo nove bencinske črpalke. Te dni so sklenili pogodbo podjetje »Petrol« iz Ljubljane, kamniška občina kot investitor ter gradbeno podjetje »Graditelj« iz Kamnika kot izvajalec del. Črpalka bo ob Ljubljanski cesti, veljala pa bo 18 milijonov dinarjev. Prve lopate so že zasadili predelni delavci, zgradili pa je bodo - kakor menijo - do prihodnje pomladi.

DRAMSKI FESTIVAL NA HVARU

Amaterski dramski festival, ki je zveznega značaja, se je pričel v drugi polovici preteklega meseca na Hvaru in bo končan v teh dneh. Festival je pod pokroviteljstvom Rodoljuba Colakovića, na repertoarju pa so tokrat dela domačih avtorjev. Na njem sodelujejo najboljši ansambli iz vseh republik. Slovenijo zastopajo na festivalu trije ansambli, in sicer iz Tolmina, Maribora in Trbovelj. Ostali ansambli so iz Prizrena, Čuprije, Sabca, Splita, Vinkovcev, Skopja, Titograda in iz Sarajeva. Na festivalu bodo podelili tri nagrade.

SEMINAR ZA PREDAVATELJE

Ideološka komisija okrajnega komiteja pripravlja za september izredno kvaliteten seminar za mlade predavatelje. Priprave potekajo skupno s kranjsko Delavsko univerzo. Namen seminarja je usposobiti številne mlade ljudi iz Gorenjske za predavateljsko delo. Seminar bo obsegal predvsem metodološka napotila za mlade ljudi.

TE DNI PO SUETU

MEJA V BERLINU ZAPRTA - «Neues Deutschland» je objavil danes skupno izjavo vlad članic Varšavskega pakta, ki vsobuje zahtevo, naj vlada Nemške demokratske republike stori potrebne korake za nadzorstvo na mejah z zahodnim Berlinom, da bi preprečila podtalno dejavnost, ki izvira iz Zvezne republike Nemčije in držav Atlantiskega pakta. Potreba po teh ukrepih bo odpadla, ko bo sklenjena mirovna pogodba z Nemčijo. Samo ob sebi se razume - je rečeno v izjavi - da ti ukrepi ne bodo kršili obstoječih odredb o prometu in nadzorstvu na prometnih zvezah z zahodnim Berlinom in Zahodno Nemčijo.

ZAHODNOBERLINSKI SENAT ZAHTEVA «ENERGIČNE UKREPE» - Po dveurnem izrednem zasedanju zahodnoberlinskega senata so sporočili, da so zahodnim državam poslali zahtevo, naj stroge »energične korake« pri Sovjetski zvezi ob uvedbi postranskega nadzorstva nad prometom v Berlinu s strani vzhodnonemških organov.

POSVETOVANJE V BONNU - Uvedba poostregega nadzorstva nad prometom med zahodnim in vzhodnim delom Berlina je imela za posledico živahno dejavnost zahodnonemške vlade. Čeprav v predsedstvu vlade v Bonnu nečesto sporočiti nobenih podrobnosti o posvetovanju kancelarja Adenauerja, ki je prekinil voilno turnejo, poudarjajo, da vlada »sodi, da je dogajanje v Berlinu dobilo resno obliko«. Tudi napovedujejo, da je »prišel čas, ko mora Zahod začeti izvajati sklepe s konference štirih zunanjih ministrov v Parizu».

ALŽIRSKI VODITELJ POGEBNIL IZ FRANCOŠKEGA ZAPORA - Kalrski časopisi pišejo, da je Mustafa Ašrafu, enemu izmed peterič ugrabljenih voditeljev alžirске osvobodilnega gibanja, posrečilo pobeigniti iz francoskega zapora in da je sedaj v glavnem mestu prijateljske arabske države.

FRANCOŠKO TOPNIŠTVO OBSTRELUJE TUNIZIJSKO OZEMLJE - Francoško topništvo iz Alžirije je obstreljevalo tunizjsko ozemlje v območju En Draham v Severni Tuniziji. Zaradi tega obstreljevanja, med katerim je bilo izstreljenih 50 granat, sta bila ubita dva tunizjska delavca, dva pa sta bila ranjena.

Oddelek francoske pehote je skušal ob podpori tankov in štirih vojnih letal prodreti na tem delu na tunizjsko ozemlje. Enote tunizjske armade so preprečile ta poskus.

ZAPRTA MEJA - V nedeljo so zaprli mejo med Vzhodnim in Zahodnim Berlinom. Ukaz je izdal notranji minister Nemške demokratske republike in prepovedal prehod meje vsem prebivalcem Vzhodne Nemčije. Mestna uprava je objavila, da od 12. avgusta noben državljan v Vzhodnem Berlinu ne more biti zaplen v zahodnem delu mesta. Novi položaj v Berlinu je vzbudil živahno dejavnost med zahodnimi zavezniki.

POTREBA PO ZMANJŠANJU OBOROŽITVE - Ameriški zunanji minister Dean Rusk je danes izjavil, da je berlinska kriza nenavadno močno opozorila na nujno potrebo po zmanjšanju oborožitve na svetu. Rusk je rekel, da mora politika ZDA zasnovati vojaške sile, ki se bodo lahko uprele agresiji v kateremkoli delu sveta, poudaril pa je, da sedanji položaj narekuje močno, potrpeljivo in iskrene napore za to, da bi ustvarili pogoje, v katerih bodo lahko države zmanjšale svojo oborožitev.

GOVOR NASELJA PO TELEVIZIJI - Predsednik Združenega arabske republike Gamal Naser je v izjavi za zahodnonemško televizijo dejal, da »politika nepovezovanja, ki je osnova politike ZAR, ni pasivni neutralizem«. Neutralizem je izraz, ki ga uporabljajo v vojni. Pripomnil je, da je politika nepovezovanja najbolj blatveno drugega: zavzeti je treba stališče do problemov v skladu z načeli in gledišči te politike, ne pa po volji te ali one sile.

NAČRT ZA POPOLNO RAZOROŽITVEV - Svetovalec predsednika Kennedyja za razorožitvena vprašanja McCloy je sinoči izjavil, da ameriška vlada pripravlja dalekosežni načrt za popolno razorožitvev.

MIKOJAN PRISPTEL V TOKIO - Prvi namestnik ministrstva za zunanje zadeve ZSSR Anatolij Mikojan je prišel v Tokio, da bi odprl sovjetsko trgovsko razstavo v japonski prestolnici. Med osrednjim obiskom v Tokiu se bo Mikojan razgovarjal z vodilnimi politiki v japonskem glavnem mestu.

BOLNICA „PAVLA“ pred partizanskim srečanjem

Gospodarske vesti

Ste že kdaj slišali o njej, o partizanski bolnišnici »Pavli«? Gotovo vam je že kdo pravil o tej mali naselbini, skriti sredi prostranega in s cestami preprečenega ter s kraškimi globokimi posejanega, vzdolž in počez ob ofenzivah prečesanega Trnovskega gozda. Slišali ste morda pripovedovati o njej ob raznih partizanskih srečanjih, ob prošlah in v priložnostnih družbah, ko so nekdanji partizani obujali spomine na slavne partizanske dni. Naj bo tako ali drugače, vsekakor se tega skritega kotička in vseh preživelih hudih in lepih dni najbolj živo spominjamo vsi, ki nam je kot ranjenec ali bolnik nudila zavetje. Z občudovanjem in hvaležnostjo v srcu se spominjamo vseh onih tovarišev, ki so kakorkoli sodelovali pri organiziranju te postojanke, zlasti pa vseh, ki so nam ranjenec in bolnikom lajšali bolečine, reševali naša življenja, skrbeli za hrano in varnost in imeli še sto in sto drugih skrbi.

drugi pa podprto z močnimi lesenimi stebri, ter gornjo bolniško barako, skrito med smrekami. V obeh je bilo za kakih 50 ranjenecov prostora, večših pa se jih je stiskalo tudi po več. Tu je bila še baraka z operacijsko sobo, delavska baraka za pranočevanje, delo in počitek bolničarjev, kurirjev in ostalega osebja, nato kuhinja in mala baraka imenovana »pulkan«; medtem, ko je globoko v grapi čepala na skali praonica. Za zajemanje vode je bil tam pripravljen majhen zasilen rezervoar, od koder so dvigali vodo k bolnišnici po žicnici. Potrebno razsvetljava je dajala samostojna, majhna elektroturbina, tako da je bilo v barakah tudi ponoči prijetno. Seveda je bila luč najbolj potrebna tudi v operacijski sobi, ker je bilo v nujnih primerih potrebno izvrševati operacije tudi ponoči.

vih je 70 let stara mati vsak dan pekla kruh za kakih 150 do 170 ljudi.

Ko smo na pragu svobode zapuščali ta kraj, nas je večina sklenila, da se bomo še vračali k njej na obisk. Zal take poestojanke, kot je bila, ni mogoče več obiskati. Ne vem iz kakšnega vzroka nihče ni skrbel za njeno vzdrževanje, da bi jo ohranili pred propadom, da bi jo ohranili za spomin tako kot je ona druga, nekoliko večja partizanska bolnica »Franja« na Cerknim, bolnica »Jelendol« v Kočevskem rogu ali pa še nekatere druge. Ne glede na to pa bo SVVP »PAVLA« letos ob dvajseti obletnici ljudske vstaje, v nedeljo 28. avgusta, praznovala svoj praznik. Tega dne bodo iz raznih krajev Primorske in Gorenjske prihili tja ljudje, ki so se nekoč borili v enotah IX. Korpusa in predvsem vsi, ki so s svojim dnevnim nočnim požrtvovalnim delom skrbeli za njo.

Občinski odbor za proslavljanje 20. obletnice vstaje v Idriji organizira za ta dan odkritje spomin-ske plošče na Cekovniku in Mrzli Rupi ter spominkega kamna približno tam, kjer je stala nekoli bolnica. Istega dne »zve« bo v Domu rudarjev na Volčjem partizansko srečanje naslednjim dan pa ogled partizanskega grobišča na Vojskem in Tiskarne »Slovenija«. Tako bo tudi tej bolnici postavljen pomnik, čeprav je v resnici zaslužila mnogo več.

Nedvomno se že marsikdo veselil in bo komaj pričakal nedeljo, da bo stisnil roko organizatorje-

ma te bolnice dr. Petru in dr. Pavli, ki sta požrtvovalno in s pravo partizansko iznajdljivostjo reševala življenja tisočim ranjenecem in bolnikom ter bila vzor poguma nesebičnosti, tovarištva in ljubezni.

Srečali se bomo z našimi bolničarji Stanetom iz Postojne, Francijem s Predmeje, Pavlom iz Otlice. Tu bo še Fanci iz Idrije pa Tonček iz Senčurja. Gotovo ne bo manjkal naš brico »Zajca« in Janez iz Idrije, ki je z ednim instrumentom »srbskim buretom« vsakogar, ki je bil potreben, olajšal »malih živali«. Kdo se ne spomni vrlih kurirjev, ki so ure in ure dalec vodili in nosili ranjenec po skoraj neprenehnih bregovih in nanosili hrano za toliko ljudi. Tu sta Feliks in Jule Podobnik, prav gotovo pa prideta tudi Bobi in Fabi, katerima ne bo treba več stražiti kot nekoč, in kuharju Poldetu z Goriškega ne bo kuhati. To bodo tega dne namesto njega opravili drugi. Najbrž ne bosta manjkali tudi Breda iz Mojskote in Vida iz Cerknega, ki sta skrbeli da smo bili vedno čisto obdelani in Ivanček, ki je rad kuril. Komisar Sedej, nekdanji Mitrovčan, če bo pri volji, bo lahko zopet pripravil politično uro, saj potrebne snovi si je v tem času lahko dosti nabral. Vsem tem in še drugim, ki sem jih pozabil našteti bodo ob tej svečani priložnosti usle misli nazaj, se za hitro ustavljale ob spominu na žalostne in vesele dogodke in vsem bo tedaj, zdaj temo, zdaj veselo pri srcu.

Ivan Košir

Zakaj in kako je sploh prišlo do ustanovitve te bolnice in kakšen je bil njen pomen?

Partizanstvo se je zlasti v letu 1943 tako na Gorenjskem, kakor tudi na Primorskem močno razmahnilo. V partizane so prihajali vedno novi in novi ljudje. Vzpono vedno s tem so nastajale nove enote in se številčno krepile ter bile sposobne vedno pogosteje in na občutljivejših mestih s svojimi napadi vzemirjati sovražnika in ga tudi izriniti iz določenih predelov. Neprestane borbe z Nemci in Italijani, zlasti pa sovražnikove ofenzive, ki jih je sovražnikova večkrat utrpela, so prenehalo terjale tudi svoj krvni davek. Iz teh borb so prihajali ranjenci, ki jih je bilo treba spraviti na varno in jim nuditi vsa najbolj potrebna zdravniška pomoč. Tako so na pobudo raznih vojaških štabov in partizanskih zdravstvenih delavcev nastajale na raznih krajih ambulante, pokrene in stalne bolnice.

Tako sta tudi septembarska sovražnikova ofenziva in bližajoča se zima leta 1943 vzbudili idejo, naj postavi nova bolnišnica. Rojstvo bi se nekje v Trnovskem gozdu je doživela pod spretnimi rokami nekdanjega lovca - idrijskega domačina poročnika tovariša Kende, ki je s 14 oddel na delo. Botroval ji je znani partizanski zdravnik dr. Peter Aleksander Gala, ki je že pred tem imel nekje na Vipavskem svojo ambulanto. Našli in skromno staro oglaško kočjo, ki polerili so staro oglaško kočjo, ki je že konec decembra 1943 sprejela prve ranjence. Kakor ono drugo, ki je že pred tem obstajala na Jagrčah in bila v letu 1943 izdana sovražniku in uničena je tudi to do konca tega leta vodil dr. Peter, dokler ni na Novega leta dan 1944 leta prišla na to postojanko zdravnica dr. Pavla Jerinova. Na njeno pobudo je bila takoj nato zgrajena še kuhinja in nova bolniška baraka, ki je po borbi v Godoviču in Hotedrščici sprejela večje število ranjenecov. Ze sredi marca 1944 so začeli graditi novo veliko bolnišnico, ker dotedajnja, čeprav povečana, ni mogla sprejeti novih ranjenecov. Ki so prišli iz borb pri Spodnji Idriji, na Predmeji, v Lazah, Lokvah in na drugod. To je bila sedaj že tretja postojanka, ko pa žal ni mogla služiti namenu. Iz bolnice je namreč pobežala bolničarka Cilka, zaradi česar je bilo v strahu pred izdajo bolnice treba se isto noč premestiti vse težke in lažje ranjence na drug oddaljenejši skrit kraj. Na tem novem kraju je bilo treba hitro zgraditi zaslonno postojanko, nato pa se lo-

tititi gradnje nove, večje in bolj solidno grajene bolnice, ki je, sedaj že peta po vrsti, nato ostala do konca vojne.

Skrita je bila na nekakšnem sedlu, sredi strmega, zaraščeneja, gozdnega pobočja, nekako na sredini med prijazno vasico Cekov-

Blejska razglednica

Foto: F. Perdan

nik in Idrijske Belo na eni ter zaselek Mrzla Rupa na drugi strani, do kamor je bilo na vsako stran približno dobro uro hoda. Zdelo se spodaj na levo nad vrtoglavim prevlom in globoko pod njim, bolj na desni pa nad grapo, nad izvrom hudournika, ki se pri Idrijski Beli steka v Idrijsko. Ko je bila gotova je stela šest barak, spodnjo bolniško barako, na eni strani vkopano v gozdna tla, na

no v tem pa je posebnost te bolnišnice.

Razumljivo je, da bolnišnica ne bi nikakor mogla tako uspešno delovati, če ne bi imela v okoljskih vaseh zaveznike in ljudeh, ki so sleherni uro bili pripravljeni priskočiti na pomoč. Zlasti ne bi mogla delati, če na njenih javkah na Mrzli Rupi pri Kolencu in na Cekovniku pri Tratinju ne bi bilo tako dobrih ljudi. Pri Kolencu-

Srednješolci na rešetih

(nadaljevanje in konec)
Na vprašanje: - V čem vidim največji uspeh naše ljudske revolucije? so organizatorji dobili zelo lepe in poglobljene odgovore, vse pozitivne in neverjetno resne. Nekdo (pravzaprav revno) pravi: »Istotčasno smo se osvobodili tujega jarma in izkoriščevalcev ter prešli iz kapitalizma v socializem.« Sicer vsi poudarjajo vsestransko svobodo, enakopravnost ter delavske in tudi dijaške samoupravo.

HEMINGWAY IN CANKAR
Se enkrat je bila v anketi omenjena sodobna književnost: Napisali tri predstavnike svetovne in jugoslovanske sodobne književnosti - tiste, ki jih poznaš po delih in jih ceniš.

V svetovni literaturi je na prvem mestu pokojni Hemingway, na drugem Françoise Sagan, slede Erwin Shaw z Mladimi levi, Alberto Moravia in Erich Maria Remarque. Pri domačih »vodih« Ivan Cankar, za njim Anton Ingolič, Ciril Kosmač, France Bevk, Janez Menart, Ivan Minatti, Beno Zupančič in Matej Bor. Iz odgovorov

ODGOVORI - ZA PET-

Pravilne odgovore so dijaki vpisovali tudi pri vprašanju: - kaj je dialektika?, le da so se večših neredno izražali. Napisali so: »Pravilno razumevanje prirodnih zakonov in družbenega razvoja.«

Brez izjeme so vsi anketiranci vedeli - na katerih načelih stoji naša zunanja politika, medtem ko na vprašanje: - kaj te je v svetovni politiki v zadnjih petih letih najbolj pretreslo, odgovorjajo: »Najbolj umor Lumumbe«, »vojna v Alžiriji«, »dogodki na črnem kontinentu«, »invazija na

Kubo«, »proces proti Eichmannu, ki odkriva pravo obličje fašizma«, torej take stvari, ki so našo mladino res pretresle.

Tudi odgovori na vprašanje: - komu podeljujete Nobelove nagrade in kdo je bil Nobel? so pokazali, da jim to ni tuje, saj napačnih odgovorov ni bilo.

BOLJ MODERNA, KOT MLADA - POTA

Sledila so še nekatera vprašanja s kulturnega področja oziroma iz dijaškega življenja, zabave in razvedrila.

Ali poznaš revijo Mlada pota, jo odklanjaš ali sprejemaš kot izpoved svoje generacije; česa v reviji nikoli ne bereš; kaj v njej pogrešaš? Odgovorov je bilo dosti. V glavnem se iz njih vidi, da so Mlada pota izpoved mlade generacije. Le redki revijo odklanjajo - z besedami, da je v njej zastarel sentimentalizem, ki ga sicer nekako prebavljajo. Tisti, ki pri reviji kaj odklanjajo, odklanjajo pesmi, češ »da so preveč modernistične in da človek niti starega ekspresi-

onizma ne more razumeti, kaj žele tega novega«. V reviji si želijo srečanja s kulturo tujih narodov.

FILM - KNJIGE JAZZ

Da imajo slovenski dijaki (v povprečju) - kot rečemo - »dobar okus«, vidimo iz odgovorov na vprašanje: - kateri film v zadnjem letu bi ocenil z najvišjo oceno - jugoslovanski in tuji?

Njihovi kriteriji so dobri, ostrti, kritični, sicer pa se v odgovorih vidi tudi vpliv zadnjega programa. Pri najnižji oceni se sicer niso »dobro znašli«, naj so domači film Jara gospoda ocenili najslabše. Vidi se, da z njimi ni nihče obravnaval, v kakšnih pogojih je ta film nastal, kaj predstavlja, kako je povezan z našim realizmom itd.

Na vprašanje: - tri knjige, ki bi jih želel imeti v svoji privatni knjižnici, so najbolj realno odgovorili ekonomisti: »Enciklopedija od A do Z, Marxov Kapital...«, torej to, kar mislijo, da jim bo koristilo pozneje v življenju.

V odgovorih na vprašanje: - povej svoje mnenje o jazzu! pa so jo srednješolci »zasolili« od raslim, saj jih večina odgovarja, da »jazz klasična glasba, ki je odrasli ne razumejo«. Torej je

Igor Hljinski je bil ob svoji šestdesetletnici za velike zasluge pri razvoju sovjetske umetnosti odlikovan z redom delovne rdeče zastave. Hljinski se je rodil na prelomu stoletja in je v svojem dolgoletnem ustvarjanju pri gledališču ustvaril številne nepozabne like. Se zlasti je uspeval v komediji, v zadnjem času pa se je uveljavil tudi pri filmu.

Poročajo, da se Felini, znameniti italijanski filmski umetnik, ki je bil v preteklem letu nagradjen za svoj film »Sladko življenje«, ukvarja z načrti, da bi ustanovil lastno filmsko podjetje. Pravkar je prevzel režijo novele, ki se bo imenovala »Boccaccio 70«. Film je omnibus in bodo posamezne oddelke v njem režirali ugledni režiserji, kot Vittorio de Sica, Luciano Visconti in Mario Monicelli.

Francoški režiser Louis Malle, katerega film »Ljubimca« smo gledali tudi pri nas, je režiral v teh dneh nov film. V glavni vlogi nastopa tokrat Brigitte Bardot.

Profizvodnji Walta Disneyja snema v angleških ateljejih Don Chaffey praviljino filmsko delo »Kraljevič in berač«. Razen tega nameravajo v isti proizvodnji posneti tudi film po romanu Julesa Vernea »The Castaways«.

Pred nedavnim so končali pri nas film, ki nosi naslov »Solunski atentatorji«. Režiser filma je Žika Mitrovič. Film pripoveduje o makedonskih revolucionarjih in je pravzaprav nadaljevanje znanega filma Miss Svone.

V Beogradu bodo v letošnji jeseni razstavljeni najboljši še živčni in pokojni ameriški slikarji. Zastopno bo približno 30 avtorjev z več kot 80 deli. To je prva razstava po petih letih pri nas, kjer bodo razstavljeni originalna dela ameriških avtorjev.

Ameriška televizijska družba »ABC« bo v Zagrebu ustanovila, kakor smo zvedeli, svoj prvi ev-

ropski televizijski center. V tem centru bodo intenzivno delali na scenarijih in pa usposabljali televizijske snemalce.

V ljubljanskih filmskih ateljejih so dokončali tri kratkometražne filme.

Kakor poročajo iz Turina je založniška hiša »Clesaudi« izdala znano delo Edvarda Kardelja »Socializem in vojna«.

Ugodno rešena

DOBRA POLOVICA VSEH SPOROV

O vlogi, ki jo imajo v sedanjem družbenem razvoju poravnalni sveti v okviru stanovanjskih skupnosti, je bilo že veliko govora, zato bi bilo prav gotovo odveč o tem še podrobneje razpravljati.

Zato si to pot ogledno delo poravnalnega sveta pri stanovanjski skupnosti Huje - Planina - Cirče. Poravnalni svet se je tu sestajal po potrebi, in sicer ob določenem številu prijav. Skupaj je obravnaval 42 primerov in jih je 23 ugodno rešil, kar predstavlja dobro polovico vseh sporov. Poravnava ni uspela v 12 primerih, ki so bili zato predani sodišču v nadaljnjo obravnavo. V 7 primerih so bile stranke usmerjene k drugim organom, zato ker poravnalni svet za reševanje njihovih zadev ni bil pristojen.

Poravnalni svet v stanovanjski

skupnosti Huje - Planina - Cirče je ob vsakem primeru poravnave pokazal dobro voljo, da bi spor med posameznimi strankami uredil kar najbolj mirno. Vendar mu to v nekaterih primerih ni uspelo, ker so stranke zahtevale obravnavo na sodišču.

OGENJ V GOZDU

Preteklo nedeljo, 13. avgusta, je izbruhnil požar v gozdu Vover v Bohinju. Pogorelo je približno 1000 kvadratnih metrov gozda, materialna škoda še ni ugotovljena, prav tako še ni znan vzrok požara.

Domnevajo, da je to posledica kresne noči, kjer so prčinili večer na tem mestu kurili kresove. Verjetno kresov niso pogasili in je zaradi tega prišlo do požara.

klasični jazz glasba mladih - Pop evkve v večini odklanjajo, toda ne samo zaradi slabih prevodnih tekstov (in tudi izvirnih domačih), kot bi pričakovali, marveč zaradi celostnosti. Pravi, da so to - muhe enodnevne. Vseš so jim le redke, domače pa sploh ne.

SKROMNI PRI - HOBBYJIH-

Bolj skromni so dijaki pri svojem razvedrilo, saj na vprašanje: Katero je tvoje najljubše razvedrilo; kateri so tvoji »konjički«? odgovorjajo: »Zbiranje razglednic, znamk...«. Pečajo se torej s »konjički«, ki ne zahtevajo prevelikih denarnih izdatkov. Zbiranje gramofonskih plošč pri naših srednješolcih že ne pride v poštev, niti kupovanje knjig. Če neledo označi za svojega »hobbyja« kupovanje knjig, je iz tega razvidno, da ima zelo dobre dohodke.

CENJENE OSEBNOSTI

Pri zadnjem vprašanju: katero živčno osebnost najbolj ceniš v politiki? je Tito na prvem mestu; redki omenjajo Hruščeva in Kennedyja.

V umetnosti prednjači Saganova. Prav zanimivo bi bilo napraviti analizo, zakaj prav ona; kaj dijake

v njenih delih tako priteguje - forma ali vsebina. - Neverjetno dosti simpatij uživa tudi Picasso. Tudi tu si pravzaprav ne moremo predstavljati - zakaj? Morda zaradi filma, ki so ga gledali o njem, saj tako nimajo možnosti videti njegovih umetnin - celo v reprodukcijah ne.

Pri športu najbolj cenijo telovadca Cerarja - po njegovih zavidljivih uspehih in skromnosti. Najboljšeena jugoslovanskega košarkarja Dančun so »dali« na drugo mesto. Se vedno živi v mladini atlet Longer, zelo veliko simpatij pa uživa tudi najhitrejša dekle - črnsko dekle iz Amerike Wilma Rudolph.

S to anketo je hotel Zavod za napredek šolstva LRS, ki ima tudi nalogo proučevati družbeno problematiko naše mladine, izvedeti mnenja vzojtelcev in mladine o nekaterih stališjih mladih ljudi. Dostojno smo take vse pojave prehitro posploševali, napihovali ali celo zanikali. Iz te ankete pa vidimo, da sa tako gradivo nabere tako rekoč mimogrede - v dveh šolskih urah. Kako pa je zbiranje gradiva koristno, bomo videli po izbrani analizi.

JOZE ZONTAR

MALI OGLASI

V RESTAVRACIJI «PARK» IN HOTELU EVROPA V KRANJU... VARNOSTNE OBRATUJE?

NA OTOK RAB Dvodnevni izlet z ogledom koncentracijskega taborišča...

NA SPLAVU V POEZIJO MURE Dvodnevni izlet z vlakom ali avtobusom...

MED HRAME IN ZIDANICE JERUZALEMSKIH GORIC Dvodnevni izlet z avtobusom...

OBISK V MINIATURNI DRŽAVI - SAN MARINO Štiridnevni izlet z avtobusom...

PO KOROŠKI Dvodnevni izlet z avtobusom...

V DOLOMITI Tridnevni izlet z avtobusom...

TRST - BENETKE Dvodnevni izlet z avtobusom...

ČEZ GORE IN PRELAZE TIROLSKE Štiridnevni izlet po Avstriji in Italiji...

NA OKTOBERFEST V MÜNCHEN Štiridnevni izlet z vlakom...

V PARIZ Sedemdnevni izlet z vlakom...

NA DUNAJSKI VELESEJEM Štiridnevni izlet z vlakom...

V RIM, NEAPELI, POMPEJE IN OBISK MODRE JAME NA CAPRIJU Šestdnevni izlet z vlakom...

Podrobne informacije in programe teh izletov zahtevajte v vsih IZLETNIKOVIH poslovalnicah...

ALI KRANJSKA PEKARNA ŽE REDNO OBRATUJE?

Kranjčani že zlepa nismo česa tako težko pričakovali kot otvoritve nove pekarnice... Slapnik Vera Kranj

Direktor Pekarne Kranj, Maks Dolenc, nam je povedal, da nova pekarna obratuje še vedno le poskusno...

GLAS BRALCEV

sti JLA in na Cesti Staneta Zagarja: v prvi pekarni drobno pečivo...

»KAR POJDI TE V LJUBLJANO« Lep sončen dan je bil, ko sva s sestro nakupovali v Kranju...

stri so se nenadoma pokvarila sončna očala, ki jih mora nositi zaradi bočnih oči...

S sodišča

PREHITRO JE VOZIL P. S. se je dne 14. 5. 1961 v večernih urah peljal z motornim kolesom skozi vas Gabrk...

obdolženca spoznalo za krivega kaznivnega dejanja ogrožanja javnega prometa...

PET MESECEV ZARADI TATVIN F. G. je bila pred časom zaposlena v nekem kranjskem podjetju...

Pred tako mora tudi oskudovancem povrniti prizadejano škodo. PRED SODNIKOM ZARADI PRETEPA A. R. se je 30. aprila t. l. nahajal na Senturski gori...

Požar NA BRITOFU JE GORELO

Kranj, 15. avgusta - Včeraj približno ob 18.30. uri so skozi Kranj drveli gasilski avtomobili...

Pred 7. kongresom LMS

Na sedm. predsedstva centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije je bilo nedavno tega sklenjeno, da bo letošnji VII. kongres Ljudske mladine Slovenije v Kranju...

V počastitev kongresa pa je, kmalu po odločitvi Centralnega komiteja, Okrajni komitej v Kranju sklenil razpisati šest mesečno tekmovalno občinskih komitejev...

ga dela, ki je eno izmed najbolj pomembnih dejavnosti organizacij ljudske mladine...

Tudi na področju izobraževalnega dela, ki je eno izmed najbolj pomembnih dejavnosti organizacij ljudske mladine...

GOSTJE IZ AVSTRIE Jeseniški šahisti so imeli še enkrat v gosteh zamejce, tokrat člane E. S. V. »Admiral« iz Beljaka...

OSTALO

Hotel Evropa Kranj sprejme kvalificirano kuharico. Dne 13. avgusta popoldne sem izgubila žensko ročno urico...

OBJAVE

ORVESTILO Sporočam cenjenim strankam, da sem se preselila iz Stare ceste št. 9 v Tomšičevo ulico 2 v Kranju...

KINO

Jesenice »RADIO«: 17. avgusta jugoslovanski barvni film KOCIJA SANJ...

TRAŽNI PREGLED

v Kranju Fižol 60 do 120 din; moka ajdova 80 do 110 din; moka koruzna 45 din...

PRAVNI NASVETI

G. H. Tržič Vprašanje: Ker nameravate kot študent na prakso v inženjstvo, ali boste oproščeni carine pri uvozu strokovne literature?

I. A. PREZRENJE Vprašanje: Zanima vas, ali se vam priznajo partizanska leta, ki so vam šteta v delovno dobo?

R. V. RADOVLJICA Vprašanje: Od katere ure se računa nočno delo za kmetijskega delavca?

Zbor se zamisli. — Labko bi se imenoval Ivan, — reče knjigovodja. — Lepo ljudsko ime. Medtem se oglasi skladiščnik: — Zanič! Soproga Semjona

HUMORESKA SUETOVANJE

Fomiča bo prišla iz hiše, a otroci bodo kričali za njo: »Poglejte, ivojska mati pribajala! Ni lepota! — Da bi ga imenovali Mir! — Vzkligne komšomolka Tosi. Ta predlog Semjon Fomič zavrne. — Preveč odgovorno ime pravi on. — Morali bi ga z

nečim združiti. Bolje nekaj Pavliček — Roman; — Gavril; Semjon Fomič, sklonjene glave in nekoliko zašklepanih oči, je mirno poslušal...

— Serjoža! — Miška! — Dajte mi, prosim, ime Leo. — Nočem Leva, to ni Afrikan. Pliš Murat! — Predlagam, da se imenuje Maksim! — Murat je vseeno lepše, častna beseda! — Jurij! — Pavliček! Kaj! Razumljivo, za nasvete. —

NIKOLAJ KATKOV

— Stoj! — je oživel Semjon Fomič. — Valerij! Zelo lepo ime. Midva sva ga tako tudi imenovala. Zelo dobro tovariš! Meni je toliko dražje, ker je najin izbor istoveten z vašim. Valerij res ni slabo ime. Jaz in žena, kakor vidite, se misva zmotila in razšla z enodušno željo množice. Se enkrat se vam, tovariš, zabavljajem za nasvete. —

V času, ko povsod pri nas volijo najlepša dekleta za »Miss Jadra-na«, »Miss Portoroža«, ali za »Miss Blede«, tudi »fijakerji« ne morejo držati križem rok. Sklenili so, da za poživitev našega domačega turizma predlagajo izvolitev najlepšega konja oziroma kobile. Obeta-jo si, da bodo s to rečjo priklicali nazaj »stare lepe čase«, ko so turisti še uživali v konjski vpregi. Predlog na pristojnih mestih proučujejo in če se bodo pozajanjia usodno kančala, lahko že letošnje sezono dobimo konja, ki bo stopil na zmagoštvni prestol, kot naj-lepši konj v deželi.

OPERACIJA ZMRZNJENEGA SRCA

Znani londonski zdravnik profesor Donald Ross je iznašel novo tehniko pri operaciji srca. Z oblogami vrečk ledu izključil vsako aktivnost srca za več kot eno uro. Do sedaj so pri operacijah srca zaustavljali delo srca z različni kemičnimi sredstvi. Ta sistem pa ni bil najbolj priporočljiv, ker je puščal posledice v obliki oslabele-osti srčnih tkiv in večkrat so ope-racije izpadle nevarne in tvegane. Po nekaj letih proučevanja delo-vanja srca je profesor Ross iznašel tehniko, ki omogoča zanesljiv uspeh pri operaciji. Operacija se navadno začne z izoliranjem srca, ki ga zamenja umetno srce. To umetno srce je zvezano z arterijami in na ta način kri lahko nor-malno kroži po telesu. Srce nato obložijo s polivinila-stirni vrečkami, v katerih je led. Temperatura srca se znatno zmanjša in srce bide samo enkrat v minuti. Led morajo menjati vsa-kih pet minut med potekom ope-racije. Ko je operacija končana, odstranijo umetno srce in topla kri, ki pride v srce, pomaga, da začne srce zopet normalno delo-vati. Zdravnik Donald Ross in njegov asistent sta do sedaj napravila že 35 operacij na srcu s popolnim uspehom.

NEMŠKA RAZSTAVA V MOSKVI

Od 17. avgusta do 2. septembra bo Zahodna Nemčija priredila ve-liko gospodarsko razstavo v zna-menitem moskovskem parku So-kolniki, ki bo prikazala dosežke nemške industrijske proizvodnje. V Frankfurtu so že določili vse potrebno za organizacijo te velike razstave. Razstava bo zajemala prostor na površini 26.000 kvadrat-nih metrov.

STROŠKI VSEMIR-SKIH RAZISKAV

Po nekaterih angleških podatkih po-rabijo v ZDA in Sovjetski zvezi letno okoli 3 funte in 90 šilingov na glavo prebivalca za vesoljske raziskave. Angleži za ta namen po-robijo približno 1,5 milijard funtov.

IZ PRETERKLOSTI ŽIDOVskega NARODA

Splošno je znano, da so imeli v starem veku Židje svojo državo v Palestini s središčem v Jeruzale-mu, da so pa leta 70 po našem številu Rimljani razdeljali Jeruza-lem in razgnali Židje po vsem svetu. Odšli so na do najnovjših del, do leta 1918, Židje niso več imeli svoje države. Raztreseni so bili po vsem svetu. Ker so bili povečini nadarjeni, pridni in varčni, so si marsikje kot poljedelci, zirači pa kot zelo sposobni trževalci, ustvarili znatna premoženja. Cenjav so bili maloštevilni, vendar niso izgubili kot narod s sveta in se niso stopili z domačim prebivalstvom v eno ljudstvo. To jim je branila vera, ki so se je zvesto držali, in to ka-teri so se trajno ločili od drugo-verske otelice. Z domačim prebiva-lstvom so le izjemoma stonali v družinske zveze, in ravno zakon-ske zveze bi jih bile prav posebno približale ljudstvu, med katerim so živeli. Zato so bili tudi po mno-gih letih bivanja v kati deželi bolj ali manj tuji, in ljudje so imeli proti njim vse polno predsodkov. Vendar nekako do leta 681 ne moremo govoriti o tem, da bi jih bili domačini preganjali zaradi premoženja. Proti koncu sedmega stoletja pa se je začela za Židje krpljenje, kakršnega ni prestal noben drug narod na svetu. Nave-dimo samo tri primere iz preteklo-sti židovskega naroda. Od leta 1340 do 1350 je divjala po Evropi črna kuga, imenovana

»črna smrt«. Cenijo, da je takrat za to boleznijo umrl vsak tretji človek. Ljudje so se izpraševali, kje je vzrok tej nearedi, pa se je razširilo mnenje, da so Židje zas-trupili vodnjake, reke in studen-ce. Pršli so po Židih, tim izropali premoženje in jih pobijali kar od kraja. To se je dogajalo zlasti po Franciji, Nemčiji in Švici. Nekega židovskega zdravnika pa so z okrutnim mučenjem pripravili do tega, da je »priznal« to zastrup-ljanje. Nič ni Židom pomagalo to, da so tridevni ljudje opozarjali, da divja kuga tudi tam, kjer daleč naokrog ni nobenega Žida in da za kugo umirajo Židje prav tako ka-kor kristjani. Med Židi, ki so živeli in še žive v Jugoslaviji, maletino večkrat na španska imena. Kako so prešli Židje iz Španije v naše kraje? V Španiji so Židje preganjali zaradi vere. Zahtevali so od njih: »Krst ali smrt!« Nekateri so na zunaj prestopili v krščansko vero, na skrivaj pa so ostali zvesti veri prednikov; tisoči in tisoči so šli rajši v smrt. Pa tudi »spreobr-njence« je prej ali slej zadela enaka usoda. Židom so pobrali vse premoženje; kolikor jih je ušlo smrti, so se morali izseliti iz Špa-nije in Portugalije. Znaten del teh izgnanih Židov so je naselili na Balkanskem pol-otoku med vzhodnimi Slovani, zla-šti med Poljaki, pa tudi med Rusi. Pri tem so prišli dosikrat z dežia pod kap. Znani so takozvani »po-

Morebiti je izšlo v našem listu doslej malo spisov, ki bi bili vzbudili tolikšno zanimanje kakor »Auschwitz«. Tudi taki naročniki, ki sicer bolj malo bero, so ko-maj čakali nove številke »Glasa«, da bi brali, kaj vse je doživel židovski zdravnik v peklu Auschwitza. Ta ali oni, ki še ni nikdar shranjeval izrezkov iz časopisja, je sedaj skrbno izrezoval vsako nadalje-vanje zgodb iz Auschwitza in jih je večkrat prebiral. Obenem se je začel zanima-ti za Židje, o katerih je doslej le redkokdaj bral kaj obširnejšega. Zato bomo danes objavili nekaj skopih podatkov iz trpke preteklosti židovskega naroda.

MOKER SMEH

SRAJCE PROTI VROČINI

V New Yorku so te dni začeli prodajati srajce zoper vročino. No-tranja stran srajce, ki se dotika telesa, je prevlečena s posebno snovjo, ki hladi. Povpraševanje za takšnimi srajcami je zelo veliko.

OČALA PROTI ZASPANOSTI

Na zahodu so iznašli očala z alarmnim zvonom. Zvonoc avtomatično začne zvoniti, če se veke oči zaprejo dalj časa kot za tri sekunde. Ta očala so namenjena soferjem, da za volanom ne zaspi-jo oziroma, da jih zvonoc ob prav-em času zbudi, če zaspijo.

POZABLJIVOST

V letu 1960 so Londončani poza-bili v javnih prometnih prostorih 90.984 dežnikov, 22.000 knjig, 44.000 kovčkov, 11.000 ključev, 80.000 pa-rov rokavic in 12.000 očal. Te šte-vilke potrjujejo, da so Angleži precej raztreseni med vožnjo in čakanjem na prevozna sredstva.

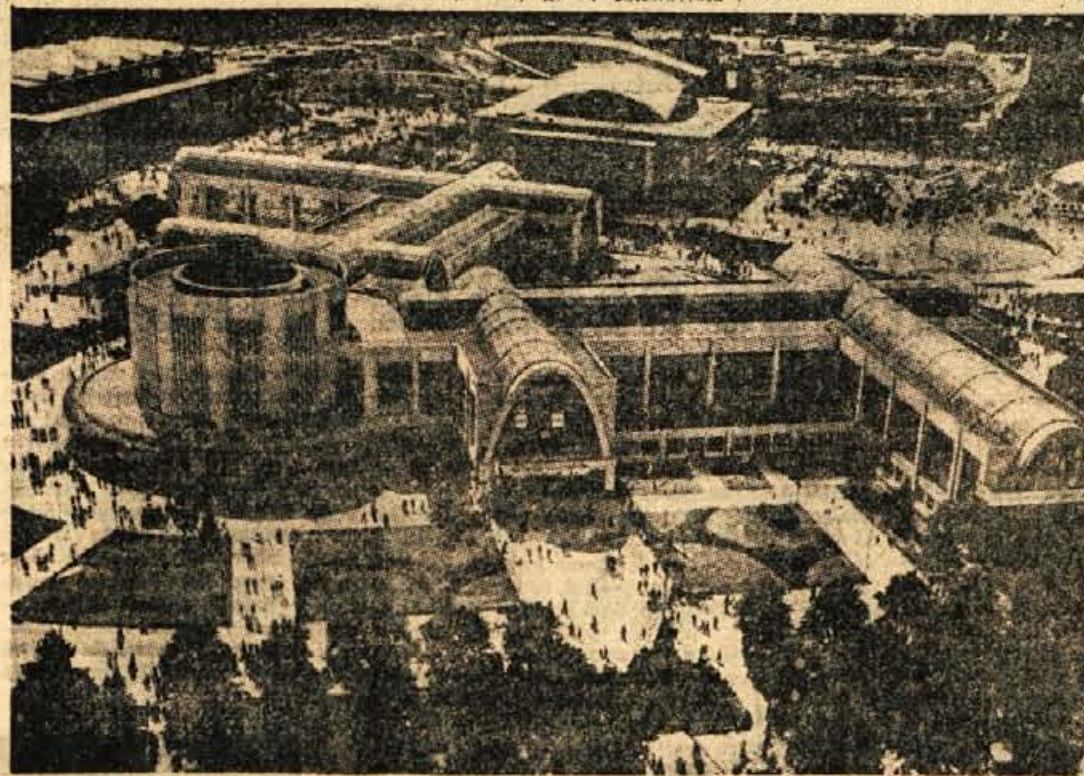

»Mama, moram lutati!«

»Kar v vodo napravi!«
»Če se ta umazani kovač kopa v tej vodi, potem bomo zahlevali, da jo večkrat izmenjajo!«

»Na pomoč!«

Letošnji mednarodni velesojem v Brnu spada v vrsto največjih priložitev v Českoslovaški. Paviljon A, ki ga vidite na sliki, bo sedež za tuje države, kjer bodo razstavljali svoje izdelke in stroje številni tuji razstavljaveli.

gromi«, v katerih so izgubili tisoči Židov premoženje in življenje. Najhujši pogromi so bili leta 1881, ko so Židje obdolžili, da so umorili carja Aleksandra II.

Pa tudi v časih, ko so bili Židje bolj ali manj varni življenja, so morali mnogo trpeti. V večini držav niso smeli imeti zemljišč, niso se torej mogli ukvarjati s kmetijstvom. Obrtniki so bili organizirani v cehih in niso v svojo organizacijo sprejemali Židov. Tako je Židom ostala samo trgovina in posojanje denarja na obresti. V večjih mestih niso smeli stanovati pomešani z ostalnimi meščani, ampak so morali bivati v »getu«, kjer so bili strpani v ozke ulice brez svetlobe in brez mira.

Lahko rečemo, da noben narod na svetu ni preстал toliko ponižanja, preganjanja in mučenja kakor Židje. Trpeli so zaradi vere, zaradi premoženja, v nacistični dobi pa še zaradi same rase. Hitler jih je hotel popolnoma iztrebiti. Ste-vilo Židov, ki so izgubili življenje v hitlerjanski dobi, cenijo na 5.890.000. Ta pomor Židov se po pravici imenuje NAJVEČJI ZLO-ČIN V VSEJ ZGODOVINI ČLO-VEŠTVA.

Hans Werner Richter

POBORAŽENI

Guehler je molčal. Obrnil se je in dejal: »Kaj bo pravzaprav z njimi?«
»Ne vem,« je dejal narednik.
Zaprli je velika dvokrilna vrata in jih zaklenil.
»Moral bi jih poslati domov,« je dejal narednik.
»MI?« Je vprašal Breutzmann. »Nam so ukazali, naj jih izročimo tukaj.«
Guehler je pogledal narednika, čigar obraz je bil sjar in utrujen. Pomislil je:
»Ko bi jih le pustil zbežati.«
»Kaj naj le počnem s temi ljudmi?« je spet de-jal narednik.
»Danoj jih pošlji!« je dejal Guehler.
»To ni lahko. Povelje imam, naj jih tukaj za-prem.«
Stopila sta v svoja avtomobila. Nad dvorcem je sijala luna. Bilo je svetlo kakor podnevi. Guehler je dejal:
»Morala bi jim dovoliti, naj zbežijo.«
»Da,« je dejal Breutzmann, »ko bi to vedel.«
Zarometi so skakljali preko travnikov.
Guehler je vzel samokres, ki je ležal na sedežu. Se vedno je bil odprti. Premaknil je zapirac in ga zataknil.
»Sranje,« je zašepetal.
Zatem so odpeljali nazaj skozi noč.
Ležali so na letališču blizu mesta. Bejerke in Konz sta se naselila na terasi.
»Tukaj ne bomo ostali,« je dejal Bejerke.

8 Na letališču so ležala uničena letala. Nekaj pe-beglih konj je dirjalo po obali.
Guehler je izročil svoj avtomobil in se vrnil k Bejerkeju in Konzu.
Sedeli so na obali in kopali jamo za strojnico.
»Obala zaščita,« je dejal Bejerke.
Guehler se je nasmejal:
»Z eno strojnico,« je dejal zatem, »z eno stroj-nico proti ljudskim topovom.«
Pred njimi se je razprostiralo morje. Do obzor-ja na jugu se je vlekla penasta črta valov.
Ko je bila jama dovolj globoka so vkopali stroj-nico in jo postavili.
»Kdo naj bi prišel semkaj?« je dejal Bejerke.
Konz je tekal ob obali in poskušal uloviti konja.
»Rad bi jahal,« je dejal Bejerke.
Stekli so oblike. Skornji so se trdno prilepili na noge.
»Potegni jih,« je dejal Guehler.
Bejerke je stisnil skornje med nogo in pričel vleči.
»Ho-ruk,« je dejal.
Treščil je škorenj v pesek in se smejal.
»Smrdijo po Prusih,« je dejal.
Zatem je vzel drugi škorenj in pričel vleči. Guehler je čutil, kako se škorenj težko lepi od nog.
»Mehurji,« je dejal.
Stali so goli na soncu. Vroče je pripekalo na hrbit.
Tekali so vzdolž obale. V kožo jim je pronicel zrak.
»Človek,« je dejal Bejerke, »to ti je vojna, kaj?«
Stekli so v vodo. Guehler je planil v valove. Dvignil so ga in nosili dalje. Razpil je roke in legel je na hrbet. Nad njim je bilo južno nebo.
Bejerke je stal na plitvini. Stal je in si pljuskal vodo po telesu.
»Pridi,« je dejal Guehler.
Toda Bejerke je odkimal. Guehler je priplaval nazaj in stekel proti njemu.
»Čemu se pridiš?«

»Mokro je,« je dejal Bejerke, »premokro je.«
Plašnega obraza je zrl v vodo.
»Pa valovi, človek, tle valovi,« je dejal.
Konz je prihajal na obalo na nizkem, črno pega-stem konju. Konja je jahal gol.
»Ustavi se kljuse!« je zavpil Bejerke.
Videli so Konza, ki je padel s konja v nizko vodo.
»Vi bedaki!« je vpil.
Bejerke se je smejal. Obkrožili so Konza in šli z njim po obali. Okrog nog so jim poplesavali valovi.
»Vsak izmed nas mora imeti konja,« je dejal Bejerke.
»Da,« je dejal Konz »tukaj jih je devoli.«
Konji so stali na pobočju in se pasli. Bili so konji italijanskih letalskih častnikov.
»Ne znam jahati,« je dejal Guehler.
»Vsega se lahko naučiš,« je dejal Bejerke.
Stopili so na vzpetino in vsak je vzel po enega konja. Konz in Bejerke sta zajahala.
»Hoo,« je dejal Bejerke in odjahal navzdol na obalo.
Guehler je zaman poskušal zajahati konja. Ve-nomer je drzel z njega. Prišel je Konz in mu po-magal. Zatem sta oba odjahala za Bejerkejem. Guehler je pod seboj čutil živo konjsko telo.
»Vse to so samo sanje,« je pomislil. Pred seboj na konjih je videl nagl telesi Konza in Bejerkeja. Telesna belina se je odbijala od rjavih konj pred sinjezelenim morjem. Konj je počasi plaval na obalo. Guehler se je krepko oprijemal griva. Z gla-vo se je skoraj dotaknil konjskega vrata.
»Lepe je,« je pomislil.
»Dirjaj!« je vzkliknil Bejerke in z roko lahko udaril Guehlerjevega konja.
Konz so zdrveli. Mirno so dirjali vzdolž obale.
»Hoo,« je vpil Bejerke.
Konz je pogladil svojega konja v vodo. Konj se je zaustavil in upiral. Zatem je počasi stopil v valove. Guehlerja je sunil nazaj, čutil je vsek konjskega.

»Dovolj je,« je dejal.
»Kaj?« je zavpil Bejerke, »saj se žele pričinja.«
Z iztegnjeno roko je udaril Guehlerjevega konja.
»Hoo,« je vpil, »hoo, hoo.«
Guehler se je nenadoma znešel v mehkem pes-ku. Med nogami in v rokah ga je bolelo. Mirno je obležal in gledal v sonec. Bejerke se je vračal. Sedel je pokonci na svojem konju.
»Vsega se je treba naučiti,« je dejal.
»Neumna buča,« je odvrnil Guehler.
Stekel je v vodo in zaplaval. Enakomerno je za-mahoval z rokami. Dihal je globoko in mirno. Valovi so ga dvigovali in nosili.
»Vojne ni,« je pomislil, »nikoli ni bilo vojne.«
Legel je na hrbet in se prepustil valovom. Okoli njega je bilo vse tih. Valovi so tih drseli mimo njega. Nenadoma se je z morja zaslislalo oddaljeno, zamolklo grmenje.
»Fronta,« je pomislil.
Priplaval je na obalo in se vzpel na pobočje.
»Ste slišali?« je vprašal.
»Da,« je dejal Bejerke, »ponoči se različno sliši.«
»Kako daleč je neki?«
»Daleč,« je dejal Bejerke.
Na terasi so zakurili ognja. Konz je pripravil ponev, v katero je narezal kromper in prilil oljivo olje.
»Mesa nimate?« je vprašal Guehler.
»Oh da,« je dejal Bejerke, »plemšvega Jožefa.«
Vzel je konservo konjskega mesa, jo odprl in zmešal meso s krompirjem. Konz je z bajonetom mešal krompir.
»Dobro je,« je dejal Guehler.
Vzeli so ponev, jo postavili medse in pričeli jesti. Se vedno so nagi sedeli na soncu.
»Tako bi kar šlo,« je dejal Bejerke. Pretegali se je na rogoznic, ki jo je prinesel iz kazine na leta-lišču.
Ležali so siti na soncu. Konz je nekaikvad rigull in dejal:
»In-kaj bo s strojnici?«

PO LJUBELJSKI JUBILEJNI NEDELJI

PINTARJEV DUCATI

Nedelja, ki jo prizadevni člani in sodelavci trziškega Avto-moto društva rezervirajo zase in v kateri vsako leto izvedejo tradicionalne mednarodne gorke dirke z motorji in avtomobili za Nagrado Ljubelja, je šla tudi že mimo nas, in moramo reči - prav hitro, kajti trajala je pravzaprav le slabe tri ure, ostalo je bilo napeto pričakanje (pred) in lepi spomini (po tekmovanju). Prva deljanje z jeklom, s prijetnim vonjem po etru ter z ostušajočim ropotom obleganega ljubeljskega prelaza je torej končano, končane so vojne motoristov in avtomobilistov za prestiž in nagrade na praški strmi cesti, ki po ovinkih priložje Gorenjca v Avstrijo, Avstrija pa na morje. Holanec Piet Peperkoru se sicer ne more pohvaliti z dobro uvrstitvijo na avtomobilu formule Junior - znamke Cooper Norton, saj je bil med sedmimi, ki so v tej hitri igrački pridržali na cilju - sedmi, verjetno pa ne bo pozabil, da je mož na cilju prav za njim zadnjič v zgodovini "klasifičnih" dirk na Ljubelji zamahnil s šahovsko zastavico ter da so časomerilci poslednjikrat na vrhu prelaza ustavili ure - na njegov račun.

Tako je bilo slovo od ljubljene desetisočglave množice - Ljubelja, kajti prireditelji so sporočili, da bodo dirke za "Nagrado Ljubelja 1961" zadnje na tej progi, ker bodo kmalu pričeli z rekonstrukcijo ceste, tako da se bodo prihodnjic "lovci črnov" srečali nad Tržičem že na asfaltu, na verjetno krajši in položnejši razdalji med startom in ciljem.

Nekaj več kot 7 sekund je v nedeljo prevarilo Alfreda Prucknerja, da bi premagal leto mlajšega samega sebe, saj je lani na tukajšnjih dirkah premaknil absolutni rekord na mejo 4:30,0, v nedeljo pa je za isto pot porabil 4 minute in 37 sekund. Njegov BSA Glubmann in elasta cesta mu tokrat nista pustila več kot (pov-

prečno) 66,276 kilometrov v vsaki uri. Kljub temu je bil med osmimi, ki so jim okrog vratu obesili zlati lovorovi veneci - najhitrejši; ostali zmagovalci so se po časih

LEON PINTAR

tako Avstrijec Hintergger (250 ccm - 5:00,3), Zahodni Nemeč König - Robert Frank (Juniorji 5:02,1) ter trije domačini - Boško Snažder - Mladen Kyka (prikolice - 5:04,1) in Leon Pintar (125 ccm - 5:30,2). V manj kot petih minutah so od vznožja do vrha Ljubelja pridržali le Avstrijec Pruckner (4:37,0), Svicar Lutz 4:48,2 ter Avstrijec Barke (4:53,2), Unterhuber (4:53,3) in Josi (4:54,3 in 4:58,3).

Med zmagovalce zadnjih ljubeljskih dirk se je vpisal tudi Kranjčan Leon Pintar, večkratni državni in republiški prvak ter po trojni zmagovalce "Beogradina" - "Celovca", kar si sam šteje med največje uspehe. - Honda, Puch, Prella, Rimi še en Puch, Ducati ter za njim spet Ducati so v prvih treh minutah nedeljskih dirk svignili mimo številnih gledalcev. Sledečega, s startno številko 8, so najburneje pozdravili, saj ga je upravljal Leon Pintar, ki je postal že pojem jugoslovanskega motorizma. Pred njim je Avstrijec Brandstetter dosegel čas 5:55,2. Bo "Levu" uspelo zboljšati dober rezultat? Pogajal se je iz zavoja v zavoj in premagal stotino Karnavak. Bil je nekako 600 metrov do cilja, ko so naše stoperice pokazale le čas 5:05, medtem ko smo rivalu Brandstetterju tu zmerili 5:29. Prva zmagovalec Jugoslovana! Leon je bil po vojni razporejen kot malokdaj na vse čitnike in pohvale pa je odgovarjal, tako da je vselej omenil svojega novega varovanca - Ducati, ki si ga je dolga leta zaman želel. Sreča se mu je namreč našla pred letošnjimi dirkami za Veliko nagrado Jadrana, kjer je, čeprav z "neutečenim", zasedel odlično peto mesto v močni mednarodni konkurenci. Mednarodno reprizo je -njegov Ducati doživel v nedeljo - Leonu pa je "prinesel" kot pravi sam, zavidljivo trofejo. J. Zontar

NOGOMETAŠI CRVENE ZVEZDE NA BLEDU

Prijeten oddih po naporni turneji

Na treningu, ki ga vodi trener Miša Pavič, sodeluje 16 nogometašev.

Bled, avgusta - Turistični vrvež s prizvoikom stoterih govoric in narežij, v tem času ni nič značilnega za priljubljeno letovišče ob jezerski gladini. Prijetnost, ki se venomer povezuje s razigranostjo, pomlajo in ritmi v dvo- in veččetinskem taktu, je v paradi barvnih odtenkov, tokrat dobila svojo podoba. Ljubitelji okroglega umlja, in teh, seveda nilejor ni malo, so pričeli klub hudi pejski znova na svoj račun. Nogometaši Crvene zvezde so ni namreč po daljši turneji po Severni Ameriki, kjer so že drugič nastopili na mednarodnem turnirju v New Yorku, izbeali Bled za zahtevno pripravo svoje enajstoročne. Elitni trening bo v izkaziti mudi službi kondicijski in psihični pripravi moštva za bližnji start v I. zvezni ligi. Hkrati bodo omenjene priprave, po mnenju tehničnega vodstva kluba, za ključno intenzivni trening enajstoročice, ki se bo v sezoni 1961/1962 potegovala za ponovno osvojitve državne prvenstva.

Trener tov. Miša Pavič, ki v družbi s tehničnim vodjem Rajkom

Mitičem, vodi priprave. Je izjavil, da je zadovoljen z bivanjem, sprejemom in gostoljubnostjo na Bledu. "Predvsem iz objektivnih razlogov", je nadaljeval trener Pavič, "ker v New Yorku tako vročega poletja ne poznajo že 29 let, smo se odločili, da bomo neposredno po prihodu odšli na Gorenjsko. Olimpijski stadion na Bledu, ki je že dobro znan našim nogometašem s priorav za svetovno prvenstvo na Švedskem, nam je tudi tokrat kar dobro služil. Intenzivnost treninga presega morda vse dosežanje s poudarkom, da čaka naše moštvo letos huda preizkušnja."

"Kateri igralci sodelujejo na pripravah?"

"Razen Kostića, ki je predčasno zapustil klub in zaprosil vodstvo za izpolnico, ker namerava v prihodnji sezoni nastopiti za Lanerosi, moštvo I. italijanske lige, so na pripravah vsi igralci, na katere resno računamo za nastop na državnem nogometnem prvenstvu."

To so: vratarja Vukičević in Čosić, branilci: Tomić, Miličević, Stojanović, krilci: Tasić, Durković, Milić in Popović ter napadalec: Miličević, ki je pokazal na turnirju izredno igranje, nadalje Maravić, Sekularac, Rudinski, Štapić, Melić in Andrijevčič. Med igralci pogrešamo edino le Zebca, ki se je v New Yorku poslovil od nas, saj bo v kratkem oblekel dres Alemannijske

iz Aachena, in sicer skupaj z nekdanjim reprezentativnim vratarjem Beare, Mošava in ... stavljeni iz igralcev, ki so nastopili na mednarodnem prvenstvu in na ameriški turneji."

Kako so nogometaši razpoloženi?

"Lahko rečemo izredno. Vsi smo prav zadovoljni in upamo, da se bomo na Bled še kdaj vrnili."

"Spored vaših priprav predvideva vrsto srečanj..."

... Srečevali bomo na "zlatem" jubileju splitskega Hajduka še v vseh preostalih tekmah, ki jih

moramo odigrati. Kot vam je znano, smo zadnjič v Zagrebu igrali neodločeno z Dinamom. Sedaj nas čaka še oba večna rivala. Razen tega bomo do zaključka priprav odigrali še prijateljsko srečanje, verjetno z Mariborom, nakar bomo ob zaključku naših priprav 17. avgusta, odpotovali v Skopje, kjer nas v prvem kolu letošnje zvezne lige pričakuje domači Vardar - presrečanje lanske sezone. Upamo, da bomo do takrat že v polni formi... Je zaključil trener Miša Pavičević.

V nedeljo, 6. avgusta, je bil na Pokljuki spominski šahovski turnir za memorial narodnega heroja Jožeta Gregorčiča, kjer je zmagal Bruno Parma.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO PIONIRJEV V WATERPOLU

Pokal v Neptunov hram

Kranj - Po republiškem plavalnem prvenstvu za pionirke in pionirje je bilo v nedeljo tu še waterpolsko prvenstvo Slovenije za pionirje. Zasedba na njem ni bila tako močna kot prvi dan na plavalju ter so se ga udeležile le štiri ekipe. Naslov prvakov LRS za leto 1961 so osvojili mladi igralci celjskega Neptuna, s tem pa tudi pokal Plavalne zveze Slovenije. V finalni tekmi so pionirji Neptuna odpravili domače waterpoliste, ki so tako zasedli drugo mesto.

Rezultati: Neptun : Kamnik 24:0, Triglav : Bled 4:2, zmagovalec sta se pomerila za prvo in drugo mesto - Neptun : Triglav 9:1; premaganca pa za zadnji mesti - Bled : Kamnik 12:0.

Strelnska družina brez prostorov

Strelnska družina "Ivo Slavec-Jokla" bi radi videli, da bi se v njihovo organizacijo vpisale tudi mladinke, članice in pionirke. Največji problem pa se vedno

predstavljajo prostori za treniranje in ostalo dejavnost. Če tega problema ne bodo kmalu rešili, grozi, da bo prenehala delovati.

Cerar - evropski prvak

V nedeljo smo bili nemalo presenečeni, ko smo zvedeli, da je naš jugoslovanski tekmovalce v vajah na orodju Miro Cerar iz Ljubljane osvojil naslov evropskega prvaka v tej panogi.

21-letni ljubljanski študent prava Miro Cerar je v nedeljo v Luksemburgu osvojil absolutno prvenstvo Evrope, postal najboljši v skupnem seštevku točk v poljudnem šestoročju v vajah na orodju in tako nosilec "Coupe d'Europe 1961".

KONČNI VRSTNI RED TEKMOVALCEV V SEŠTEKOROČJU JE NASLEDNJI: 1. Cerar (Jugoslavija) 58,05; 2. Titov (SZ) 57,05; 3. Carminecci (It.) 56,65; 4. Memehelli (It.) 56,55; 5. Fürst (ZN) 56,30, itd.

V KRANJSKI OBČINI SPET sindikalna športna tekmovanja

Komisija za šport in telesno vzgojo pri Občinskem sindikalnem svetu v Kranju bo tudi letos izvedla občinsko športno sindikalno prvenstvo za prehodni pokal Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Računajo, da se bodo tega prvenstva udeležile skoraj vse sindikalne podružnice s področja kranjske občine. Tekmovanje bo za ženske in za moške, in sicer elipno in posamezno.

ŠPORT

Srečanja bodo v naslednjih disciplinah: v plavalju, streljanju z zračno in malokalibrsko puško, v šahu, nogometu, odbojki, kengjangu in nam. tenisu. Plavalne tekme bodo že avgusta na novem kopališču v Tržiču, ostale discipline pa se bodo izvršile prihodnji mesec.

Lovro Žemva 50-letnik

Pretekli četrtak, 10. avgusta, je slavil bilni državni reprezentant v smučarskih tekih LOVRO ŽEMVA z Gorici visok jubilej in sicer petdesetletnico življenja.

S smučarskim športom se je začel ukvarjati že v rani mladosti in kmalu z neumornim delom in vztrajnimi trenutki prerasel v kvalitativnega tekmovalca, kjer je skupaj s svojimi tovariši Požarnikom, Senšnjem, Knificem in drugimi nastopil in krani državne borbe na dveh zimskih olimpijskih igrah, hier je dosegel zavidljive uspehe. Tem dosežkom v smučarskem športu je vedno dodajal še številne uspehe domačih in tujih tekmovanj.

Lovro Žemva danes ni prenehal z delom na športnem področju. Se vedno aktivno dela v domačem telesnošportnem društvu Partizan v Gorjah, hier vzgaja nov rod mladih smučarjev tekačev in drugih. Kdo danes ne pozna mladih smučarjev tekačev Kobilice, Kalena, Petermana in še drugih, hi skoraj na vseh tekmovanjih pri nas pobiralo vedno najvišje naslove. Pravi izkazalo iz tole neutrulnega športnega delavca in trenerja, Lovra Žemva.

K visokemu jubileju festinjo slavljeno vsi športniki v Gorenjske, še posebej pa smučarji, in želijo, da hi še naprej vzgaja mlade tekmovalce v dobru športniku. Čestitkam se pridružuje tudi mladništvo našega lista.

NAŠ RAZGOVOR

Slikar izložb

Sotor ni izložbeno okno kakšne vsestransko, da bi na njem reklamiral blago. Kljub temu je ta sotor odpiral sledov obrtne spretnosti. Na njegovih zunanji površini je s čopičem narisal znameniti Ponto Rialto in Canal Grande v Benetkah. To je dokazovalo, da se Clement Teßling s svojo družino že več let potika po svetu. Svedca zasebno, kajti ta izložbeni dekorater iz Esdinga

pri Stuttgartu pravi, da ima dela skozi vse leto polne roke, zato prihaja na počitnice res samo zaradi odmora.

- Povedali so nam, da ste v Sobcu najstarejši gost.

- Res je, že 32 dni sem tukaj pod šotorom.

- Zakaj ste se letos zopet vrnili?

- Lani mi je preveč ugajalo. Sem človek, ki ne želi velikotvegati. Prišel sem v Sobec, ker sem vedel, da se bom v miru spočil.

- Pripeljali ste s seboj svoje znanec. Je to znak, da vam je bilo lani dolgočasno?

- Ne, nikakor. Počutil sem se kot doma. Prijatelje sem pripeljal, ker sem vedel, da jim bo ugajalo.

- Kaj vam je tukaj posebno všeč?

- Mir in počitek.

- Je to dovolj, da se dobro počutite?

- Ne pogrešam ničesar. Podnebje pod Koravankami mi zelo prija. Sonca je dovolj in ni prevroče. Vse sanitarne naprave v turistijski hiši, ki govori tuje jezikovščino so dobre in ljudje so zelo prijazni. Počutimo se najboljše.

- In kako preživite dneve v Sobcu?

- Na sprehodih, na izletih in v vodi. Vse tri stvari je mogoče združiti v enem dnevu, in ne morete biti razočarani, ker živite v prečasnem svetu.

- Kaj mislite o Berlinu?

- Velik kamen spottike. Nemeč živimo dobro tudi brez Berlina. Mislim, da bi bilo dovolj pametno, če bi se sporazumeli. Prepovedi ljudje ne moremo k spornim pripovedati.

- Kako se sporazumevate z našimi ljudmi?

- S pravi Sicer pa ni težko. Vsi ljudje, ki govori tuje jezikovščino so dobre in ljudje so zelo prijazni.